

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

Secunda pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

huiusmodi a magnifica gloria hic est filius meus dilectus in quo mihi complacuit. sequitur ergo quod non habeat demonium. **I** Quarta ratio talis est. non est ille demoniacus cuius iniurias deus iudicat et punit. sed deus iudicabit vos de eo quod dicatis quod demonium habeo. et hoc est quod dicit: et est deus pater qui iudicat inter me et vos de illius contumeliis. psalmus iudica me deus et discerne causam meam de gente non sancta. quare demonium ego non habeo. Nota quod Christus non respondit ad illud quod dicebant eum esse samaritanum propter tria. primo quidem quod samaritanus custos interpretatur. et ipse est qui custodit nos. sine cuius custodia frustra vigilant custodientes. et lupus rapit et dissipat oves. Secundo quod apud deum non est diversitas nationum. sed diversitates merito distinguunt. ipse enim est samaritanus cum samaritanis benefacientibus. genus cum gentibus. iudeus cum iudeis et latinus cum latinis. Ro. 10. Non enim est distinctio iudei et greci. nam idem dominus et ad Col. 3. Invenite novum hominem qui renouatur in agnitione dei secundum imaginem eius qui creavit eum. ubi non est masculus et femina. in quo novo homine non est distinctio maris et femine nec gentilis et iudeus. circuncisio et preputium. barbarus et scita. servus et liber. sed omnia et in omnibus Christus. Tercio quod Christus appellat se samaritanum in parabola illa hominis spoliati et vulnerati a latronibus super quo misertus est samaritanus et alligavit vulnera eius Luc. 10.

Secunda pars.

Secundo cum dicit. Amen amen dico vobis si quis tangit doctrinam Christi efficaciam quam mendacius viciaverit et quatuor facit. premitte enim efficaciam sermonis Christi:

Amen amen. vere deo dico vobis. Ista repetitio divini iuramenti infallibilem veritatem ostendit verborum Christi. **R** Si quis sermonem meum servaverit: dupliciter servat Christi sermo. corde meditando et opere eius precepta implendo. talis certe qui sic servat: mortem non videbit: et non experietur: interitum: sicut anima corpori infusa prestat illi vitam. et sic ros florem vivificat. ita sermo Christi vivificat animam. Sed contra dicit in psalmis? Quis est homo qui vivit et non videbit mortem. quasi diceret nullus. Et dicendum quod triplex est mors. scilicet nature que separat animam a corpore et hanc omnem hominem experiri. sed tamen dei sermo facit ut ista mors aeternetur. immo quod desideret put dicebat apostolus. Cupio dissolui et esse cum Christo. et ulterius virtute sermonis Christi aliqui illa mors totaliter destruetur quoniam in resurrectione omnes homines immortales resurgent. Psal. 25. Precipitabit dominus mortem in sempiternum. Secunda mors est culpe per quam anima separatur a deo. ab ista liberat homo dei quia servans sermones eius nunquam peccare poterit. nam

dei sermo sua viuacitate etiā mortua viuificat. Heb. 4. viuus est hmo dei & efficit. Ro. 4. viuificat mortuos et vocat ea que non sunt. tanq̃ ea que sunt. Itē sermo xp̃i viuam animam in vita conseruat. Sap. 16. Sermo tuus dñe hos qui in te crediderint conseruat. Itē si contingat animam spūaliter infirmari. sermo xp̃i illam sanat ne moriatur. Sapient. 16. Nec herba nec maligna sanauit eos. h̃ sermo tuus domine qui sanat vniuersa. Tercia mors est eterne miserie. pene viz inferni. de qua dicit ps. non est in morte. i. in inferno qui memoz sit tui. quia mortui non laudant dñm. neq̃ omnes qui descendunt in infernū. h̃c non percipiunt seruantes xp̃i sermones. Job. 5. in fame id ē in desiderio diuini sermonis eruet te de morte. & non timebis calamitatem cū venerit. Cum igitur xp̃us dicit. Si quis sermones meū seruauerit mortem non videbit in eternū: intelligendū est de morte culpe & miserie. sed non de morte nature. quam tñ diuinus sermo atemnit. & aliqñ totaliter destruet. Secūdo ponitur in deoz contraditio: dixerunt ergo indei: impudici et attrita fronte sustinere non poterant verbum a xp̃o quin statim cōtra dicerent. & volentes respondere. ab improprie incipiunt: nūc cognouimus quia demoniū habes: sufficienter amouerat xp̃s hanc contumeliam. sed tamen eam replicant ne subumbere videantur. Et fm̃ Grg. ex beneficio predicationis xp̃i semp̃ siebant peiores. postea arguūt contra dicta a xp̃o tali ratione. non est maioris efficacie sermo tuus q̃ sermo dei. h̃ obseruatores diuini sermonis mortui sunt. quales fuerunt abraam & ceteri pph̃e. ergo sermo tuus a morte nō liberat. vel aliter potest formari ratio fm̃ q̃ litera magis sonat. Si seruare sermones tuos facit alios immortales. multo magis sermo tuus liberaret te a morte sed constat q̃ sermo tuus non liberabit te a morte. cū nō sit maioris efficacie sermone Abrahę & aliorum pph̃etaz qui omnes mortui sunt. ergo si sermo tuus non liberabit te a morte p̃ consequens multo minū potest alios facere immortales. nisi forte credas te esse maiorem q̃ patres precedentes. Et ideo quasi insultantes derisorie duas illi questiones pponunt. an videlicet ipse maior sit q̃ abraam & quē seipsuz faciat hoc est ergo quod dicit: Abrahā mortuus est: qui sermones dei in omnibz obseruauit. egrediens ad imperiū dñi de terra sua & cognatione atq̃ paratus fuit ad h̃monem domini immolare filiū. sermo etiā eius tantū fuit efficacie vt inclinaret deum ad parcendūz sodois. si inter eos essent decem iusti: & pph̃e mortui sunt: q̃ seruauerunt sermonem dei. & in suo sermone potentes fuerant sic

Sermo

Moyſes David Salomon. helias. helifeus. yſaias. Hieremias. Ezechiel. daniel. atq; ceteri omnes: et tu dicis: quali menden- do: ſiquis ſermonem meū ſeruauerit. mortem non guſtabit in eternū: Loco eius qđ xpus dixit. mortem nō videbit iſti dicūt non guſtabit ⁊ in idem redit quia tam videre qđ guſtare accipi- tur pro experiri vel p perſepe. ⁊ tunc inſultando ex dictis ppo- nunt xpo duas queſtiones. Primo: nunquid tu maior es pfe- nſtro abraam qui mortuus eſt: pater fuit abraam iudaice gē- tis quia ei primo facta eſt repmiſſio futuri ſeminis. ab eo ince- pit cruciatio ⁊ omnes iudei fm carnem ab eo deſcenderunt et addunt. es tu maior pphetis: ⁊ pphete mortui ſunt. Ori. non di- ſcernūt inquit qm non ſolū abraam ⁊ pphetis. ſed etiā quolibz nato ex muliere qui natus eſt ex virgine maior eſt. Secda que- ſtio eſt: quem teipſuz facis: Ille ſeipſum facere dī qui cum nihil ſit. reputatione tñ ſui magn⁹ eſt ⁊ ſe extollit. dicūt ergo iudei xpo. cum nihil ſis ⁊ abiectus quē teipſum facis. quicquid te de ſe- tis. quem te reputas. Tercio ponitur xpi reſponſio. Et non re- ſpondit ad illud imppenū: nūc cognouimus quia demoniū habes: quia huic dicto ſufficienter reſpondit. etiā qz videbat eos paratos ad contumelias inferendas. Item non reſpondet ad rōnem eoz qua nitebant p̄bare qz ſermo xpi a morte non libe- rat. eoz enim ratio non erat ad p̄poſitum. quia xpus intelli- gebat qz ſermo eius liberaret a morte culpe ⁊ miſerie. ⁊ ipſi argue- bant qz non liberaret a morte carnis. Rūdet igitur illi duplici queſtioni ſibi p̄poſiti. Et primo ad ſcdam. Secdo ad primā. Se- cunda queſtio fuit quē teipſum facis: Reſpondit ihus: in qua reſponſione intendit oſtendere qz ipſi nō ſunt diſpoſiti ad intel- ligendū quid ipſe ſit. Et p̄cedit mirabiliter ſubtili et artiſicioſo dextu rationū. dicat ergo queritis a me. Quid ego me faciam. reſpondeo: qz ſi ego dixerō vob meā gloriāz: non creditis mihi. Si ego glorifico meipſuz: ⁊ ſi per verba mea glorioſum me fe- cero: gloria mea nihil eſt: i. gloriā meā nihil reputabitis. qz obiciebant ſibi. tu de teipſo teſtimoniū phibes. teſtimoniū tuuz non eſt verum. Non eſtis igit idonei audire a me quid ego ſim. Sed nec etiā eſtis diſpoſiti qz ſciatis hoc per aliū. nullus enim aliū ſcit quid ego ſuz niſi pater celeſtis: qui me glorificat quē vos dicitis: eſſe deum vrm. ab ipſo aut non poteſtis ſcire quid ego ſum. quia eius noticiā non habetis. ergo nec a quocūq; alio. Et hoc eſt qz dicat: Eſt pater meus qui glorificat me: id ē glorioſuz me reddit in voce de celo lapſa. in miracul⁹ ⁊ in virtute ſermonis. nec iſte glorificator eſt alien⁹ a vobis quē vos dicat

quia deus vester est. vnde testimonio eius de me credere debetis h non potestis. quia non habetis eius noticiā et nō cognovistis eum. Theophilus dicit. Si vere patrem cognoscerent filium eius venerarentur. Si igitur mihi non vultis credere testimonium de me perhibenti. nec potestis scire quid ego sum per eum qui me glorificat. ideo quia: nō cognoscitis eum: oportet ergo ab hoc incipere ut deveniatis in cognitionem glorificatoris mei et tandem me cognoscatis. sed in cognitionem eius non potestis venire nisi per me. quia ego solus novi eum. Mat. 11. Nec pater quis novit nisi filius. et cui voluerit filius revelare. Et prima Jo. 4. Deum nemo vidit unquam. sed unigenitus qui ē in sinu patris ipse enarrauit vobis. Et hoc est quod dicit: Ego autem novi eum: et ideo a me queratis de eo. ut tandem per eum in mei noticiam veniatis: Et si dixero quod nescio eum. ero similis vobis mendax. Crib. Sicut vos dicentes scire eum mentimini. ita ego ero mendax si dixero eum nescire sed scio eum. quia secundum Theophilum naturaliter ipse habeo cognitionem. quia verbum est patris quod nulli creature concedit naturaliter. et probat quod ipse habet cognitionem per id quod sequitur. L. Et sermonem eius servuo: dicitur Christus servare patris sermonem triphaciter. scilicet substantialiter opere et verbo. Substantialiter quidem ut dicit Theophilus sermonem eius servuo. id est rationem substantie patris habeo. Eadem enim in deo substantia est patris et filii. ideoque filius pater cognoscit. dicit etiam filius sermonem patris servare. id est secundum Theophilum mandata eius opere complere. quod non esset nisi ex toto pater cognosceret. Tergo secundum Augustinum filius est verbum patris. id est cum Christus loquitur verbum divinum loquitur. ergo Christus etiam verbo locutionis sermonem. hoc est verbum patris servat: quod ipse verbum est. et ideo habet patris noticiam. immo verbum est ipsa declarata notitia patris. Nota intelligentiam illius ubi: Est pater meus qui glorificat me quem vos dicatis: quia deus vester est et non cognovistis eum: quia in divinis non est deus. nisi pater et filius et spiritus sanctus. et quicumque deum veneratur pater et filius et spiritus sanctus venerat. Unde non potest esse quod deus alicuius sit. nisi pater et filius et spiritus sanctus. nec pater alicuius est deus. cuius non sint deus et filius et spiritus sanctus. quia trium personarum est una divinitas substantia. et ideo pagani et gentiles venerantes deum tres personas adorant. sed tamen errant. quia deum quem adorant non credunt esse distinctum in personis. quem tamen distinctum adorant. Iudei ergo vel nullam vel confusam et tenuem habebant cognitionem de trinitate divinarum personarum. et ideo dicit Christus

Sermo

q̄ pater gl̄ificans eum est deus iudeoz. quia pater essentialiter deus est. nec tamen excluditur filius quin & ip̄e sit de⁹ eoz quia patris & filij vna est diuinitatis essentia. s̄ sufficit ad p̄positam argumentationem hoc solum accipe q̄ pater gl̄ificans filium sit deus iudeoz. sed tamen hunc deū non cognouerunt. quia licet aliquo modo eū cognouerit in substantia non tamen cognouerunt eum in p̄sona. q̄ si rationem p̄sonalitatis patris cognouissent. non dubium est q̄ filium diuinus intellexissent. Deinde ad sc̄dam questionem respondet qua querebat an ip̄e esset maior q̄ abraam et pbat se esse maiorem eo tali ratione. Ille qui aliquem beatificat maior est eo quē beatificat. sed ego abraam beatificauit quod pbat. quia totum gaudij qd̄ habuit abraam & maxime desiderauit. fuit vt me videret. igit̄ ego su⁹ maior eo. Et hoc est quod dicit. **Ab̄**: abraā pater noster exultauit: sup̄ple qm̄ sperauit vt videret diem meū. **Theophi.** Diem certe desiderabilem & leticie plenū. **ps.** Nec dies quaz se et dominus exultemus et letemur in ea. Nota q̄ dies iste p̄t̄ intelligi dies natiuitatis eterne. de quo dicit̄. **ps.** Ego hodie genui & iste dies nec principium habet nec occasum. hunc diem cognouit abraam. vt dicit **Gre.** Quando in figura sūme trinitatis tres angelos suscepit hospitio. Vel per diem intelligit̄ dies natiuitatis temporaliter de quo **Luc. 2.** Natus est hodie saluator mundi. quem diem vt dicit **Aug.** cognouit abraam. quia preceperat xp̄m ex suo semine nasciturū. Vel per diem vt dicit **Crisost.** intelligitur dies passionis thristi quem preuidit abraam in figura immolationis arietis pro filio. Vel forte per diem intelligit̄ claritatem diuinam. nam dies dicitur a dyān quod est clarum. vel a dījs. hęc omnia quatuor sc̄z eternam generationem thristi & tp̄alem et passionem atq̄ claritatem diuinitatis: vidit abraam in fide et figuris non aperta specie: & gaudius ē: dicit **Aug⁹.** Magnū gaudium fuit cordis videntis verbum manēis splendorem p̄ijs mentibus refulgentem apud p̄rem manentē deum. & aliqñ in carne venturum. non de patris gremio recessurum. Quarto ponitur iudeoz traditio. Responsioni autē alterius questionis non tradicunt quia forte responsionē non intelligebant. sed tradicunt ei quod dixerat respondendo ad questionem an ip̄e esset maior abraam: dixerunt ergo iudei: ad eum: quinquaginta annos nondū habes: erat xp̄us tunc triginta annoz: & abraam vidisti: quasi dicerent multa sūt annoz curricula ex quo mortuus est abraam. quia erant ultra nu

merum duorum millium annorum. quod ergo vidisti abraam. et tunc non dixerat dominus se vidisse abraam. sed econverso quia abraam viderat diem christi. sed eadem difficultas erat utraque secundum intellectum eorum. **M** Deinde ponit christi responsio: dixit ergo eis ihesus: respondit eis male intelligentibus. quia abraam nunquam viderat christum corporeis oculis. nec christus abraam. quia secundum naturam assumptam christus fuit post abraam. sed tamen quantum ad substantiam diuinitatis christus fuit ante abraam. Unde christus oculo diuinitatis vidit abraam. et abraam vidit eum oculo cordis fide illuminato. Et hoc est quod ait: Amen amen dico vobis: bene expediebat re petere iuramentum. quia rem arduam et incredibilem iudeis erat dicturus: Antequam abraam fieret ego sum: hoc est velle secundum diuinitatis substantiam. quia in principio erat verbum. et verbum erat apud deum et deus erat verbum. et omnia per ipsum facta sunt. et sine ipso factum est nihil. Nota duo. Primo quia volens christus durationem sue diuinitatis ostendere. non dixit antequam abraam fieret ego fui. sed ego sum. quia sui signat esse cum preterito. diuinitas autem non habet preteritum nec futurum. sed presens tantum. Exo. 3. Ego sum qui sum. et ideo dixit christus ego sum. Item nota secundum Augustinum. quia loquebatur de existencia ipsius abrae. significauit enim eam per fieri dicens. antequam abraam fieret. quia soli creature competit fieri. deo vero non competit fieri sed esse tantum. Unde essentiam suam significans de seipso dixit Ego sum. differt ergo hoc verbum sum ab hoc verbo fieri in significatione et in significato. quia propter deum competit esse. sed non esse factum etc.

Tercia pars.

Et cum dicitur. tulerunt ergo. tangitur iudeorum insania malitiae aggrauata. Et duo facit. tangitur enim primo opus iniquum: Tulerunt ergo lapides iudei: ut iacerent in eum: desecerant eis verba quibus exprobrabant christo. unde currunt ad lapides. Et secundum Augustinum. Tanta erat duricia cordis eorum quod nescierunt quo currerent nisi ad lapides duos. **D** Secundo ponitur christi humilitas: ihesus autem abscondit se: Augustinus dicit. non abscondit se in angulo templi quod timens. aut in domunculam fugiens. vel post murum aut columnam diuertens. sed celica postestate se inuisibilem constituens insidiantibus. per medium illorum exiit: Et exiit de templo. In quo iudeorum furia intelligitur. quia etiam in ipso templo